

Hlavní výsledky a přínosy práce

Přínosy této práce lze vidět jak v teoretické, tak i v praktické (empirické úrovni). Z hlediska teoretické části je důležitým přínosem analýza nejnovějších trendů ve vývoji institucionálních teorií regionálního rozvoje. K nim patří zejména potřeba proaktivního zapojení veřejného sektoru do zvyšování konkurenceschopnosti regionu formou posilování inovačního potenciálu a schopnosti učit se. V této souvislosti práce diskutuje tři otázky, které jsou v poslední době v centru zájmu institucionálních teorií:

- a) nutnost územní blízkosti firem pro úspěšný proces učení
- b) charakter vztahů mezi odvětvími
- c) úspěch mohou zaznamenat i jiná odvětví, než ty ,která jsou řazena mezi tzv. high-tech

Na základě praktických zkušeností autora lze předpokládat, že širšímu uplatnění institucionálních teorií v ČR brání zejména 3 faktory:

- a) složitý koncept institucionálních teorií
- b) podceňování vlastního konceptu institucionálních teorií, nepochopení role veřejného sektoru
- c) nedostatečná datová základna

Důležitým přínosem práce jsou typologie aktérů a nástrojů regionální politiky. První typologie uspořádává aktéry regionálního rozvoje podle měřítkové působnosti. K nim přidává typy nástrojů, kterými daní aktéři disponují a další výše uvedené parametry. Druhá typologie je provedena pouze pro podmínky kraje jako aktéra rozvojové politiky a ukazuje na možné dělení nástrojů, kterými kraj disponuje a které používá při realizaci svých rozvojových priorit.

V úvodu empirické části je provedeno pomocí 2 metod hodnocení transformační úspěšnosti Pardubického kraje ve srovnání s ostatními kraji ČR:

- metoda, která se soustřeďuje zejména na využití údajů každoročně poskytovaných ČSÚ se snahou postihnouti maximální délky časových řad a využívá relativně větší počet ukazatelů
- metoda, která je zejména postavena na využití dat ze SLBD 1991 a 2001

Tab. 1: Výsledky porovnání metodických přístupů měření transformační úspěšnosti

	Pha	StČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK
Průměr celk. 2006	1,75	2,17	6,67	4,33	12,75	12,08	7,25
CTÚ pořadí	1,00	3,33	4,33	2,00	11,33	12,67	6,00
Rozdíl abs.	0,75	1,16	2,34	2,33	1,42	0,59	1,25

	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
Průměr celk. 2006	6,92	8,17	9,83	8,17	12,42	9,50	11,75
CTÚ pořadí	6,00	9,33	10,00	5,67	12,67	9,00	11,67
Rozdíl abs.	0,92	1,16	0,17	2,50	0,25	0,5	0,08

Při porovnání výsledků obou metod (za rok 2006) lze vidět poměrně obdobné výsledky. Ty prokazují poměrně významnou polarizaci (transformační úspěšnost krajů) ČR ve směru západ – východ. Z hlediska vývojových tendencí jsou na jedné straně kraje s neustálým zlepšováním jejich pozice (Středočeský, Plzeňský a Pardubický kraj), na straně druhé kraje, jejichž pozice se zhoršuje (Karlovarský, Ústecký a Zlínský). Velký propad stále zaznamenávají oba „pánevní“ kraje – Ústecký a Karlovarský. U ostatních krajů jsou výsledky kolísavé (včetně Prahy). Největší rozdíly jsou v případech Plzeňského, Jihočeského a Jihomoravského kraje, kdy jde vesměs o kraje, jejichž hodnocení vychází hůře podle první metodiky.

Kapitola 9 jako klíčová kapitola celé práce byla zaměřena na aktivity přímo vykonávané Pardubickým krajem jako subjektem. V první řadě byl proveden výběr těch nejdůležitějších aktérů ovlivňujících přípravu a realizaci politiky regionálního rozvoje Pk (jako subjektu) spočívající v analýze četnosti zastoupení subjektů v pracovních skupinách pro přípravu programových dokumentů a v dalších aktivitách sloužících pro stanovení rozvojových priorit kraje. Následně byly takto získané výsledky prověřeny a upřesněny pomocí metody SNA (social network analysis). Jako klíčoví aktéři, kteří spolupracují s Pardubickým krajem při přípravě jeho politiky regionálního rozvoje byly vybrány následující subjekty:

- Poradenské firmy – RRA Pk, REDEA, OHGS
- Úřad práce Pardubice
- Univerzita Pardubice
- Krajská hospodářská komora Pardubického kraje
- Regionální pobočka agentury CzechInvest v Pardubicích
- Koalice nevládek Pardubicka (KONEP)

Výsledky potvrdily hypotézu stanovenou na začátku práce, že se v Pardubickém kraji vykrystalizovalo poměrně úzké jádro subjektů, které jsou velmi intenzivně zapojeny do formulací rozvojových priorit kraje. Specifikou kraje je poměrně vysoký podíl zapojení poradenských agentur.

V další části bylo charakterizováno prostředí vlastního Pk, ve kterém vzniká a je vykonávána politika regionálního rozvoje. Odděleně byla popsána pozice odboru strategického rozvoje kraje, resp. oddělení regionálního rozvoje jako garanta za přípravu a realizaci této politiky a fungování politické reprezentace Pk ve vztahu k politice regionálního rozvoje. V případě oddělení regionálního rozvoje byla zdůrazněna nezbytnost stability pracovníků jako důležitého parametru pro úspěšný výkon těchto činností. U popisu role politické reprezentace Pk bylo názorně ukázáno, jak výrazně se proměnilo uplatňování této politiky na základě personálních změn v jednotlivých volebních obdobích krajské samosprávy. Tím lze jen potvrdit důležitost neformálních jednání, kontaktů a důvěry v této oblasti.

Další část se věnovala nástrojům, který Pardubický kraj využívá pro zajištění svých aktivit. V první řadě byla provedena analýza rozpočtu Pk od roku 2002 do roku 2006, a to v členění:

- celkové výdaje včetně dotací
- celkové výdaje bez přijatých dotací
- celkové výdaje poskytnuté subjektům v území Pardubického kraje (mimo krajských příspěvkových organizací).

Z analýzy vyplývá, že se Pardubický kraj doposud soustředil zejména na zajištění aktivit spojených se svým majetkem a na podporu aktivit ostatních subjektů v území mu příliš zdrojů nezbývalo. Toto zjištění potvrzuje vstupní hypotézu vyslovenou v úvodu práce.

Tab.2: Růstové tendence jednotlivých výdajových skupin

Výdaje podle jednotlivých kapitol (Kč)	2002	2003	%2003/2002	2004	%2004/2003
	celkem	celkem		celkem	
celkem výdaje	2 156 229,40	5 985 334,86	277,58	6 260 606,68	104,60
výdaje bez dotací	623 129,40	1 382 699,54	221,90	1 835 090,53	132,72
% z celkových výdajů	28,90	23,10		29,31	
výdaje navenek	54 738,45	117 349,26	214,38	185 478,42	158,06
% z celkových výdajů	8,78	8,49		10,11	
% z celkových výdajů bez dotací	2,54	1,96		2,96	

Výdaje podle jednotlivých kapitol (Kč)	2005	%2005/2004	2006	%2006/2005
	celkem		celkem	
celkem výdaje	6 898 536,09	110,19	7 691 991,18	111,50
výdaje bez dotací	3 139 081,10	171,06	3 605 758,45	114,87
% z celkových výdajů	45,50		46,88	
výdaje navenek	791 639,41	426,81	859 818,69	108,61
% z celkových výdajů	25,22		23,85	
% z celkových výdajů bez dotací	11,48		11,18	

Zdroj: Závěrečný účet Pardubického kraje, roky 2002 – 2006, vlastní výpočty

Následovalo srovnání kvality přípravy a implementace vybraných dotačních programů kraje, a to jak poskytujících krajské dotace, tak napojených na evropské finanční zdroje. Výsledkem tohoto srovnání je mj. i jejich typologie a metodika pro jejich hodnocení.

Tab.3: Typologie skupin vybraných dotačních programů Pardubického kraje

Skupina programů	Zacílení programu	Relevance	Citlivost výběru projektů
Grantové programy kraje	Příliš široké	nižší	Různá. Pokud je snaha o citlivější přístup, projevuje se spíše pouze rozhodnutím o podpoře/nepodpoře projektů než diferenciací výše podpory
Grantová schémata	Nízká absorpční kapacita, možná administrativní složitost	vysoká	Různá, determinována však malým počtem projektů k podpoře
SROP	Bez větších problémů	vysoká	Pouze na úrovni výběru projektů, nikoli na úrovni poskytnutí relativní výše dotace

Nejdůležitějším výstupem závěrečné části věnované nefinančním nástrojům jsou dvě případové studie představující 2 aktivity z této oblasti (integrovaná řešení v oblasti cestovního ruchu a TechnoPark Pardubice). Tento výběr dokumentuje jednu aktivitu, která by v rámci určité modifikace mohla být aplikovatelná i v jiných krajích a v jiných odvětvích a další aktivitu, která je založena na specifických podmínkách Pardubického kraje a je tedy po procesní stránce neopakovatelná.

Závěrem je nutno konstatovat, že práce se pokusila podchytit velmi široké spektrum problémů, které je spojeno s fungováním krajů jako relativně nových a důležitých subjektů regionálního rozvoje v ČR. Autor se snažil využít zejména své dlouholeté praxe z práce na Krajském úřadu Pardubického kraje. Proto jsou mnohé údaje založeny na jeho osobních zkušenostech a názorech na danou problematiku. Některá témata však mohla být jen naznačena a mohou tak být výzvou pro další práce v této oblasti.